

РЕЦЕНЗИЯ

от Проф. Галина Стамова Чанева, дм

Ръководител на катера „Здравни грижи“ при ФОЗ

„Проф. д-р Ц.Воденичаров,дмн“ на МУ -София

Определена за член на Научното жури със Заповед № Р- 109-22 от
17.01.2023 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. Д-р Параскев
Стоянов” – гр. Варна

*Относно: Процедура за придобиване на образователна и научна степен
„Доктор“ на **Павлина Пенкова Тенева** – докторант в
самостоятелна форма на обучение*

на тема:

**„Практическото обучение на медицинските лаборанти за формиране на
професионални умения и компетенции“**

*в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт,
професионално направление 7.4. Обществено здраве по докторска
програма „Управление на здравните грижи“.*

Дисертационният труд разработен от Павлина Тенева е насочен към изследване на проблемите в обучението на медицинските лаборанти в страната. Осъществените промени в образованието на медицинските лаборанти са продиктувани от промените във сферата на висшето образование от една страна и от друга страна – развитието на клинично-лабораторните изследвания в съответствие с напредъка на медицинската наука и технологиите, които непрекъснато навлизат в здравеопазването. Квалификацията на медицинските лаборанти е от съществено значение за осъществяване на качествени медицински дейности при превенция,

диагностика и лечение на пациентите. Усъвършенстване на професионалните качества и компетенции на студентите е непрекъснат процес, който позволява успешната им професионална реализация. Качеството на обучение на студентите от направление „здравни грижи“ е актуален проблем, който трябва все по-задълбочено да се изучава за да се постигнат целите на обучение и на осъществените структурни промени в страната.

Дисертационният труд е структуриран в 122 страници и включва три глави: първа глава – Теоретични основи на изследвания проблем; втора глава – Методология и организация на научното проучване; трета глава – собствено проучване.

В „Теоретичните основи на изследвания проблем“ са анализирани понятията „компетенции“ и „компетентност“. Представена е характеристика на специалността „медицински лаборант“ – нормативни документи, организация на учебния процес и учебните форми за практическо обучение. Докторантката поставя акцент върху ролята на преподавателя в процеса на формиране на професионалните компетенции. Описани са съвременните модели за обучение в Медицински колеж по отношение на изграждането на професионални умения, които заедно с нагласите и отношенията оформят професионалното поведение, изразяващо се в познавателен, двигателен, социален и емоционален аспект. П.Тенева представя задълбочено елементите на учебния процес в Медицински колеж на Тракийски университет – учебни цели, учебно съдържание, технология на обучението, оценка.

Целта и задачите са формулирани конкретно и ясно. Насочени са към проучване на формираните професионални умения и компетенции на студентите от специалност „медицински лаборант“ с оглед оптимизиране на практическото им обучение. Представени са три хипотези, които напълно подкрепят избраната от докторантката тема.

Използваните методи са: документален, социологически и статистически – вариационен, честотен и графичен анализ. Проучването е структурирано в 4 етапа: а/ проучване на актуалността на проблема; разработване на инструментариум; подготовка на литературния обзор; б/същинско проучване – анкетиране на студентите; в/ анкетиране на медицинските лаборанти от здравеопазната система; г/ обработка, анализ и описание на получените данни. Включените в проучването респонденти са общо 184 – разпределени в три групи: първа група – студенти от специалност „медицински лаборант“ от МК гр. Стара Загора и МК гр. Варна; втора група – медицински лаборанти от лечебни заведения на територията на гр. Стара Загора, гр. Сливен, гр. Ямбол, гр. Хасково и гр. Кърджали; трета група – лабораторни лекари и старши медицински лаборанти.

Резултатите от проведеното проучване са представени нагледно и аналитично в трета глава. Дисертационният труд съдържа 28 фигури, 17 таблици и 5 приложения. Използваната литература включва 158 източника, от които 70 на кирилица и 88 на латиница.

Получените резултати са анализирани и синтетично представени в добре формулираните изводи. Използван е научен стил и език за разкриване на проблемите в практическото обучение и професионалната реализация на медицинските лаборанти. Според представените данни

повече от 90% от обучаващите се студенти по специалността „медицински лаборант“ са жени. Студентите от двата Медицински колежа от гр. Стара Загора и от гр. Варна са в „много висока степен“ удовлетворени от практическата подготовка – 82,46%. Както студентите, така и практикуващите медицински лаборанти отдават най-голямо значение на „Практическото обучение в реална работна среда“ за изграждане на професионални компетенции.

Приносите на дисертационния труд могат да бъдат определени в следните насоки:

- Направен е задълбочен анализ на обучението по специалността „медицински лаборант“ за установяване на нивото на знания, умения и компетентности, както и необходимостта от актуализиране на обучението в съответствие с развитието на съвременното здравеопазване;
- Проучено е мнението на студенти и практикуващи медицински лаборанти за нивото на професионална им компетентност при обучението им в условията на Медицински колеж;
- Проучено е мнението на експерти в областта на Клиничната лаборатория за нивото на подготовката на медицинските лаборанти и професионалното им поведение за самостоятелна работа;
- Въвеждане на учебно помагало „Правила за вземане на биологичен материал за клинично-лабораторни изследвания“ чрез което ще се постигне повишаване на професионални умения и компетенции на студентите от специалност „медицински лаборант“.

- Направено е предложение за разработване на „Клинично лабораторни констелации при пациенти със Sars-Cov-2“, и включването им в програмите по Клинична лаборатория и Клинична практика на специалност „медицински лаборант“;
- Предложена е избираема дисциплина „Източници на грешки в етапите на лабораторния процес“ за студенти от специалност „медицински лаборант“, чрез която ще се повиши качеството на обучение.
- Актуализиране на учебните програми на студентите от специалност „медицински лаборант“, съобразно новите модели и технологии в лабораторната практика, чрез провеждане на регулярни срещи и семинари между лабораторни лекари и старши медицински лаборанти с преподавателите от медицинските колежи.

Павлина Тенева се дипломира като „медицински лаборант“ в Медицински колеж – гр. Сливен към Тракийския университет – гр. Стара Загора през 2000 година. По-късно завършва Бакалавърска програма по „Социални дейности“ на Великотърновския университет „Св.Св. Кирил и Методий“. Магистърска степен по специалността „Управление на здравните грижи“ завършва през 2009 година в МУ „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ – Варна. Професионалната кариера на Павлина Тенева започва като „медицински лаборант“ в централна клинична лаборатория на УМБАЛ – гр. Стара Загора. От 2007 година тя е хоноруван преподавател по Клинична практика в Медицински колеж – гр. Стара Загор, а от 2009 година е ръководител на специалност „медицински лаборант“. От 2016 година е назначена за старши преподавател, а от 2020 година е зам.

Директор на Медицински колеж към Тракийски университет – Стара Загора.

Авторефератът на дисертационния труд съдържа основните елементи на проведеното изследване. Резултатите са нагледно представени и задълбочено анализирани. Представени са три публикации свързани с дисертационния труд, на които Павлина Тенева е първи автор.

В заключение считам, че разработения от Павлина Тенева дисертационен труд на тема: „Практическото обучение на медицинските лаборанти за формиране на професионални умения и компетенции“ има съществени приноси и показва задълбочените интереси на докторантката по отношение на обучението на медицинските лаборанти. Давам положителна оценка на разработения дисертационен труд и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да вземат решение за присъждане на Павлина Пенкова Тенева на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, научна специалност „Управление на здравните грижи“.

16.01.2023

София

Рецензент:

Проф. Г. Чанева, дм

